



NVWA Webdossier Etikettering

Toelichting op reacties ontvangen van stakeholders na ROW-DEL 3 oktober 2019

Inhoudelijke reacties zijn ontvangen van de volgende stakeholders:

Voedingscentrum, NVB, NBC, NBOV, Nebafa en VBZ, MVO, Groente en Fruithuis, FNLI, Nprofarm, Stichting Voedselallergie.

Daarnaast hebben de FNLI en het CBL aangegeven dat zij enkele onderwerpen uit dit webdossier een “beleidsonderwerp” vinden die zij onder de reikwijdte van VWS vinden vallen. Tijdens het ROW is afgesproken om hier een vervolgspraak voor te plannen. Deze heeft plaatsgevonden op 17 december 2019 met de FNLI, CBL, VWS en NVWA.

Vervolgoverleg 17 december

Tijdens dit vervolgoverleg zijn de volgende 6 punten besproken die hieronder kort zijn samengevat:

1. Benaming van aroma's:

Interpretatie van de industrie is dat de term “X-aroma” niet alleen gebruikt kan worden voor een aroma dat afkomstig is van een vrucht, maar ook voor een aroma dat de smaak heeft van die vrucht. Volgens NVWA/VWS kan “X-aroma” alleen worden gebruikt voor een aroma dat afkomstig is van genoemde vrucht.

2. Pictorials/afbeeldingen bij aroma's:

Dit is een lastig onderwerp wat nog verder besproken zal worden in 2020. De NVWA zal in het webdossier de uitgangspunten opnemen, maar geeft ook aan dat afbeeldingen van geval tot geval zullen moeten worden beoordeeld. De overheid geeft aan dat zij het gebruik van zogenaamde “lok of alibi-ingrediënten” met afbeeldingen daarvan geen eerlijke manier van informatie vindt. VWS heeft dit onderwerp opgenomen in het Actieplan Etikettering van Levensmiddelen en zal zich komende tijd bezig gaan houden met dit onderwerp.

De industrie geeft aan dat zij in de praktijk in de EU afbeeldingen van vruchten gebruiken bij “natuurlijk X-aroma” en “natuurlijk X-aroma met andere natuurlijke aromastoffen” en dat zij deze praktijk in ieder geval wensen te behouden. FNLI en CBL zullen een voorstel opstellen wat met VWS/NVWA zal worden besproken.

3. Declaratie van 5% toegevoegd water (Ver. 1169/2011, bijlage VII deel A):
Verzoek vanuit de industrie is om bij de Europese Commissie na te vragen of de Nederlandse interpretatie correct is. VWS heeft dit inmiddels nagevraagd en de Commissie heeft aangegeven dat de interpretatie in het Webdossier juist is.

Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming en
Preventie

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
N.E. Emmerik
Te.d.haas@minvws.nl
dienstpostbusROW@minvws.nl

www.row-minvws.nl

Ons kenmerk
VGP/1583145

Bijlagen

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres met
vermelding van de datum en
het kenmerk van deze brief.*

4. Gebruik van termen “chocolade” en “volkoren” in benamingen:
Er zijn eerder discussies geweest tussen de NVWA en de FNLI met betrekking tot het gebruik van de term ‘chocolade’ in andere levensmiddelen dan die genoemd in het Warenwetbesluit Cacao en chocolade. De NVWA heeft echter nog geen standpunt bepaald hierover. De tekst in het webdossier over de term “volkoren” is afgestemd met de betreffende brancheverenigingen. CBL geeft aan dat zij wellicht nog een aanvulling heeft. De NVWA kijkt nog een keer goed naar de tekst.
5. KWID:
FNLI en CBL geven aan dat zij de lijst met voorbeelden soms wat willekeurig vinden. De NVWA staat open voor suggesties voor andere voorbeelden, die ook de lastigere interpretaties laten zien.
6. THT/TGT:
De NVWA geeft aan dat de tekst in het webdossier is aangepast en meer verwijst naar art. 24 in Ver. 1169/2011. Het plan om artikel 15 in Warenwetbesluit Bereiding en behandeling in te trekken is ook vermeld in het Webdossier. Indien er verdere interpretatie beschikbaar komt, dan zal deze in het Webdossier worden opgenomen.

Tijdens het ROW-DEL op 3 oktober 2019 is over kruisbesmetting afgesproken dat VWS (Inge Stoelhorst) het initiatief zal nemen voor een apart overleg en daarvoor de betrokken stakeholders zal uitnodigen (waaronder FNLI, CBL, Stichting Voedselallergie, ProVeg).

Wijzigingen in Webdossier

Alle opmerkingen van de stakeholders over type- en taalfouten zijn overgenomen in het webdossier. Daarnaast waren er veel “kleinere” opmerkingen. Een groot deel daarvan is meegenomen, b.v. over extra toelichting, ander voorbeeld, verwijzing toevoegen etc. Echter, soms waren er bijvoorbeeld vragen voor een uitbreiding of toelichting die verder ging dan het onderwerp etikettering, sommige opmerkingen waren tegenstrijdig of informatie stond elders al. Dit soort opmerkingen is niet overgenomen.

Hieronder staat een samenvatting van de grote(re) aanpassingen die zijn overgenomen naar aanleiding van de reacties van stakeholders en van de suggesties/reacties die niet zijn overgenomen. Achter de opmerking is tussen haakjes vermeld wie deze heeft gemaakt.

Suggesties van stakeholders die wel zijn overgenomen in het Webdossier:

Grote(re) aanpassingen in Webdossier Etikettering naar aanleiding van opmerkingen van stakeholders:

- Lijst van afkortingen toegevoegd en diverse websites/instanties die meer informatie geven over etikettering (diverse stakeholders).
- Hof van Justitie uitspraak over portieverpakkingen is opgenomen in hfdst. 5 (Stichting Voedselallergie).
- Definitie van ingrediënten is opgenomen in hfdst. 7 (Stichting Voedselallergie).
- Verplichting dat lijst van ingrediënten zonder onderbreking is, is geschrapt (FNLI).
- Bakkerszout is opgenomen als uitzondering van een samengesteld ingrediënt waarvan de ingrediënten niet uitgesplitst hoeven te worden (NVB, NBC, NBOV, Nebafa en VBZ).
- Voorbeeld KWID amandeltheekoekje is vervangen door banketstaaf en amandelstaaf (NVB, NBC, NBOV, Nebafa en VBZ).

- Deel over uiterste consumptiedatum is aangepast en meer gebaseerd op Ver. 1169/2011 (diverse stakeholders).
- Informatie over lactose-vrij/lactose-arm is opgenomen in hfdst. 21 (Stichting Voedselallergie).
- Volkoren (laatste hoofdstuk): meer uitleg is opgenomen over het gebruik van de term volkoren voor andere producten dan meel en brood (NVB, NBC, NBOV, Nebafa en VBZ).

Suggesties van stakeholders die niet overgenomen in het Webdossier:

Grote(re) verzoeken om aanpassingen van stakeholders die niet zijn overgenomen:

- Verzoek om info op te nemen over het gebruik van “disclaimers” (FNLI). Volgens de FNLI is het zeer gebruikelijk om disclaimers te gebruiken waarin duidelijk wordt gemaakt dat het voor de gehele categorie geldt. Bijvoorbeeld, bij “vetvrij” op lollies wordt toegevoegd "net zoals alle andere lolly's" en "zonder kleurstoffen, zoals voorgeschreven in EU wetgeving".
NVWA: Het is belangrijk om zorgvuldig om te gaan met het gebruik van dit soort disclaimers en deze moeten van geval tot geval worden beoordeeld. Een disclaimer mag niet worden gebruikt om een onjuiste of misleidende vermelding “goed te praten”.
- Informatie over omstickeren door derden (VBZ)
NVWA: Niet overgenomen want voor omstickeren gelden inhoudelijk dezelfde regels als in Ver. 1169/2011 staan. De verantwoordelijkheden voor voedselinformatie zijn geregeld in art. 8 van deze Verordening (zie vooral lid 4).
- Primaire en secundaire verantwoordelijkheid in relatie retailer – producent (FNLI)
NVWA: Niet overgenomen want deze termen worden niet gebruikt in Ver. 1169/2011.
- Voorbeelden van specifieke NL en EU wetgeving (hoofdstuk 1) aanvullen zodat het een compleet overzicht wordt (FNLI)
NVWA: Zo’n overzicht zou heel mooi zijn, maar het valt buiten het kader van dit webdossier dat focus heeft op Ver. 1169/2011. Ook de lijst van wettelijk geregelde benamingen in hoofdstuk 6 is helaas niet (geheel) compleet. De NVWA heeft wel het plan om een overzicht van de geldende levensmiddelenwetgeving op te nemen op haar website in 2020.
- Benaming additieven met functionele klasse/categoriennaam plus naam additief en E nummer (FNLI)
NVWA: Niet overgenomen want naast de functionele klassen moet een additief óf met de naam van het additief óf met het E-nummer worden vermeld; naam van additief en E-nummer tegelijk is niet toegestaan.
- Benaming additieven: suggestie om toe te voegen dat synoniemen zoals vermeld in Verordening 231/2012 ook mogen worden gebruikt (FNLI)
NVWA: Dit is niet overgenomen want in Bijlage II, deel A, punt 1 van Ver. 1333/2008

staat dat dit niet is toegestaan

("Deze EU-lijst omvat:

De naam van het levensmiddelenadditief en het E-nummer; meer specifiek E-nummers en benamingen die in Verordening (EU) nr. 231/2012 van de Commissie (2) zijn opgenomen, mogen als alternatief worden gebruikt, met uitzondering van synoniemen, zo de genoemde levensmiddelenadditieven zijn toegevoegd aan een bepaald levensmiddel", (onderstreping NVWA))

- De vermelding van de additieven met duale eigenschappen (FNLI)
NVWA: We nemen aan dat dit gaat over het voorbeeld van het additief "paprika-extract" en het ingrediënt "extract van paprika". In het webdossier wordt door middel van dit voorbeeld een toelichting gegeven op de verplichting dat ingrediënten moeten worden genoemd met de juiste benaming; en voor additieven zijn er voorgeschreven benamingen. Dit onderwerp is op dezelfde manier opgenomen in het Webdossier Additieven.
- In de Europese wetgeving wordt niet gesproken over "Y-aroma". Lijkt een door de NVWA geïntroduceerde term (FNLI)
NVWA: In het webdossier is de term "X-aroma" gebruikt ter illustratie van de wettelijke benamingen voor aroma's. Voor de benamingen van aroma's in de lijst van ingrediënten moeten de algemene regels voor benamingen worden gevolgd. Als b.v. een vrucht in de naam van een aroma wordt genoemd, dan moet het aroma afkomstig zijn van die vrucht, tenzij duidelijk is aangegeven dat het om de smaak van die vrucht gaat (voorbeeld van X-aroma is aardbeienaroma).
- Beschrijving van uitzondering op volgorde van afnemend gewicht in lijst van ingrediënten voor toegevoegd water < 5% - dit water hoeft niet vermeld te worden in lijst van ingrediënten (FNLI)
NVWA: Hierover staat in het webdossier de wetgeving beschreven en er staat wat is vermeld in Bijlage VII, deel A met als titel: Specifieke bepalingen betreffende de vermelding van de ingrediënten in dalende volgorde van gewicht. Deze beschrijving is correct volgens de Europese Commissie.
Ter info: in art. 20 lid e staan 2 uitzonderingen voor niet hoeven te vermelden van water als ingrediënt (1. als het water tijdens de bereiding alleen wordt gebruikt om een ingrediënt dat in geconcentreerde vorm of gedehydrateerde vorm is gebruikt, weer in zijn oorspronkelijke staat te brengen of 2. in geval van een opgietsvloeistof die gewoonlijk niet wordt geconsumeerd). Bij deze uitzonderingen is niet opgenomen dat als water < 5% is in het eindproduct, dat het dan niet vermeld hoeft te worden in de lijst van ingrediënten.
- Over de categorienaam vlees en toelichting daarop van de NVWA: De huidige tekst is een vergaande vereenvoudiging van de toe te passen correcties. Suggestie om dit wat verder te verduidelijken. Tbv de ingrediëntendeclaratie is vereist dat het aandeel vlees als ingrediënt wordt gecorrigeerd overeenkomstig de limietwaarde voor collageen en vet bij de respectievelijke soorten. En de verplichting om het virtuele ingrediënt collageen en/of vet te vermelden in de lijst van ingrediënten incl. de soort. Bijv. als 'varkenscollageen'. Zie bijvoorbeeld Clitravi (Clitravi Liaison Center for the

Meat Processing Industry in the European Union) document en/of FSA Labelling and Composition of Meat Products (FNLI)

NVWA: Deze opmerking is niet overgenomen want niet correct.

- M.b.t. verplichting om olie en ei te kwidten voor mayonaise: In Nederland is er geen kans op misleiding bij gebruik van de aanduiding “ mayonaise”. Datgene wat het levensmiddel karakteriseert is bij wet vastgelegd, dus waarom dat nog eens op het etiket herhalen middels KWID? (FNLI)

NVWA: Op basis van oude afspraken over KWID met de industrie moest olie al worden gekwid. Olie en ei zijn beide karakteristieke ingrediënten zoals aangegeven in het Warenwetbesluit Gereserveerde benamingen. Daarnaast wordt in de COM mededeling over KWID (punt 14) mayonaise als voorbeeld genoemd van de KWID verplichting omdat het van wezenlijk belang is om levensmiddel (hier mayonaise) te karakteriseren en te onderscheiden van producten waarmee het wegens benaming of aanblik kan worden verward.

- De lettergrootte cq hoogte van de cijfers van alle vormen van hoeveelheidsvermelding is afhankelijk van de nominale hoeveelheid van de verpakking en is aangegeven in onderstaande tabel. In onze ogen geldt deze tabel alleen voor de inhoud afgevuld op e-weging (volgens de genoemde Richtlijn). Voor inhoudsvermelding niet op e-weging zou dan gewoon de minimale letterhoogte uit 1169/2011 gelden (in principe 1,2 mm x-hoogte). Hoe ziet men dit? (FNLI)

NVWA: Lettergrootte van nominale hoeveelheid is geregeld in Bijlage I, punt 3.1 Richtlijn 76/211/EEG. Op basis van Bijlage IX, punt 2 van Ver. 1169/2011 wordt de nominale hoeveelheid gezien als hetzelfde als de nettohoeveelheid:
“2. Wanneer een bepaalde soort hoeveelheid (zoals nominale hoeveelheid, minimumhoeveelheid, gemiddelde hoeveelheid) moet worden vermeld volgens de bepalingen van de Unie of, als deze niet bestaan, volgens de nationale bepalingen, is deze hoeveelheid de nettohoeveelheid in de zin van deze verordening.”

- Hoofdstuk herkomstetikettering: Hier lopen verschillende interpretatiediscussies en we zijn nog in afwachting van EU Commissie Q&A. Misschien goed om deze tekst zo kort mogelijk te houden gezien deze onduidelijkheden en voorbeelden te schrappen (FNLI, CBL)

NVWA: In dit hoofdstuk van het webdossier staat de op dit moment bekende wettelijke situatie beschreven. Een paar voorbeelden van geografische termen die niet vallen onder vrijwillige herkomstetikettering zijn geschrapt, zodat alleen duidelijke voorbeelden worden genoemd.